

COMUNITAT ENERGÈTICA ULLDECONA

Ajuntament d'Ulldecona

DADES DE CONTACTE

Àrea de dinamització local i Àrea d'Intervenció

dinamitzacio@ulldecona.cat

DESCRIPCIÓ I OBJECTIUS

La Comunitat Energètica Ulldecona, és una Comunitat Energètica Local (CEL) per a l'ús compartit de plaques solars, amb l'objectiu d'empoderar la ciutadania, reduir la dependència dels combustibles fòssils i fomentar l'estalvi econòmic, la sostenibilitat ambiental i la participació activa en la transició energètica local.

FUNCIONAMENT

En una primera fase, l'Ajuntament d'Ulldecona, integrant de l'Ateneu Cooperatiu de les Terres de l'Ebre i de la XMESS, va impulsar i finançar l'elaboració de dos projectes tècnics per a la instal·lació de plaques fotovoltaïques en dos edificis municipals.

Paral·lelament, Som Energia, a través del programa Som Comunitats, va oferir acompanyament tècnic a l'Ajuntament per estudiar la viabilitat de crear una comunitat energètica local a partir d'una cooperativa.

Es va constituir un grup motor que va impulsar la formació d'aquesta cooperativa i va elaborar les bases per a la seva creació. D'aquest grup inicial també en formava part una figura tècnica municipal, que n'era el portaveu, l'Interventor de l'Ajuntament, encarregat d'estudiar la part econòmica i financera del projecte, i una figura tècnica de l'Ateneu Cooperatiu que era qui assessorava en matèria de constitució de cooperatives.

Mentrestant, gràcies a una subvenció complementada amb fons propis, l'Ajuntament va dur a terme la instal·lació de les dues plantes fotovoltaïques en dos sostres d'edificis municipals.

Actualment, s'ha finalitzat el procés de constitució de la cooperativa i s'està tramitant la

concessió dels aprofitaments privatis per tal que les persones sòcies puguin fer ús de l'energia generada per les instal·lacions fotovoltaïques de propietat municipal.

MOTIVACIÓ

L'Ajuntament ha impulsat aquesta política pública per avançar cap a un model energètic més sostenible i local, aprofitant els recursos naturals del municipi per reduir la dependència dels combustibles fòssils i contribuir activament a la lluita contra el canvi climàtic.

La instal·lació de plaques fotovoltaïques en edificis municipals permet generar energia neta i exemplificar el compromís institucional amb la transició energètica.

A més, la creació d'una comunitat energètica local busca empoderar la ciutadania, promovent la participació directa en la producció i gestió de l'energia. Aquesta iniciativa fomenta un model col·laboratiu en què veïns, administració i entitats comparteixen beneficis ambientals i econòmics, tot reforçant el teixit social i la coresponsabilitat comunitària.

Finalment, la política respon també a la voluntat de millorar l'eficiència i la sobirania energètica municipal, generant estalvi econòmic tant per a l'Ajuntament com per als participants, i assegurant un ús més just i racional dels recursos públics.

Aquest projecte esdevé, així, un instrument estratègic per avançar cap a un municipi més resilient, sostenible i participatiu.

RECURSOS

Per dur a terme aquesta experiència, l'Ajuntament ha destinat fons propis i una subvenció específica per finançar tant l'elaboració dels projectes tècnics com la

instal·lació de les dues plantes fotovoltaïques en edificis municipals.

Alhora, s'ha comptat amb la col·laboració de Som Energia, i l'Ateneu Cooperatiu de les Terres de l'Ebre, que han proporcionat suport tècnic i assessorament en la creació de la comunitat energètica, i la constitució de la cooperativa.

Pel que fa a recursos humans, s'ha implicat un grup motor de ciutadania que ha impulsat la cooperativa i ha definit les bases, així com personal municipal —una figura tècnica portaveu i l'Interventor— encarregat de supervisar la part econòmica i financera del projecte, garantint la coordinació i seguiment de totes les fases.

IMPACTE I REPTES DE FUTUR

L'experiència de la comunitat energètica local ha tingut efectes positius evidents en diversos àmbits. Pel que fa a l'impacte ambiental, s'ha pogut estimar la reducció d'emissions de CO₂ gràcies a l'energia generada per les plaques fotovoltaïques, utilitzant com a indicador els kWh produïts anualment i la corresponent reducció d'emissions.

També ha afavorit l'estalvi econòmic per a l'Ajuntament i dels futurs socis de la cooperativa. A més, la iniciativa ha impulsat la participació ciutadana i la conscienciació ambiental, mesurada pel nombre de veïns implicats en el grup motor i en la futura cooperativa.

Entre els efectes negatius o limitacions detectats, destaca la complexitat administrativa i legal associada a la creació de la cooperativa, que ha requerit un major temps de dedicació del previst. També s'ha identificat la dificultat de realitzar tots els tràmits requerits per l'Administració i per l'empresa distribuïdora

d'electricitat, per tal de posar en producció les instal·lacions.

Com a aspectes a millorar, seria recomanable ampliar les accions de sensibilització i informació per incrementar la participació ciutadana i atraure nous socis i sòcies.

Pel que fa a l'evolució prevista, es preveu que la cooperativa arribi a una plena operativitat amb un sistema de pagament clar i estable, permetent un augment progressiu del nombre de participants. A mesura que s'acumulin dades de producció, consum i estalvi econòmic, es podran ajustar els mecanismes de gestió i ampliar potencialment la iniciativa a altres edificis o espais municipals, consolidant el projecte com un model replicable de transició energètica local.

CREATIVITAT

L'ideal de política pública en aquest àmbit consistiria en un pla integral de foment de comunitats energètiques locals, que combinés producció renovable, participació ciutadana i sostenibilitat econòmica. Comptaria amb recursos econòmics estables i suficients, incloent subvencions, fons propis municipals i possibles ajuts estatals o europeus, destinats a instal·lacions, manteniment, assessorament tècnic i campanyes de sensibilització. També seria essencial disposar de recursos humans especialitzats, com tècnics en energia, experts legals i financers, i personal dedicat a la coordinació i comunicació amb la ciutadania.

Pel que fa a aliances, es fomentaria la col·laboració amb cooperatives energètiques, empreses del sector renovable, universitats i entitats socials de la zona per aprofitar coneixement tècnic, innovació i xarxes comunitàries.

Finalment, la política pública ideal promouria una visió transversal i participativa, establint canals de participació ciutadana, mecanismes de monitoratge i avaluació d'impacte, i estratègies d'expansió a llarg termini, amb l'objectiu de consolidar un model sostenible, replicable i resiliència de transició energètica a nivell local.